

H-40
NEVEROV

— Къз
тїјаньн
војна
вәли —

Кomiatis I. A. SADRIN.

Кидьткаг

Okrizdat — 1933

Neverov—şerti—I. A. Sadrin

№ 40

Къз

тијаньн

војна

вәли

Кидьткаг

Окриздат

1933

Къз мијанън војна вѣли.

(zonkalən višt)

Ета ојѧ ме води зозѧ skamejka дьнѧ, а̄ менъмъ тьжкѧ оз узшь. Кужли-кужли, да тьжкѧ kok pondis vudнъ да i gors џевна кошъмьнъ. Левти ме јурѧс, а керкуас мијан, къз гуьн,—нем оз роз азъьнъ. Кьлѧ toko мамѧ kroatъ вьльн џиськтѧ, да шѧна сайьн мѧс зьртѧ, i peљсыи вьтѧе сьр lapanas гуџѧ. Povzi ме, sebrasnam зикѧз јурѧс катти да вѧра мѧди вантнъ, а ета кадѧ виџку вьльн kolokolѧ ваџкисѧ, да ѧсьн uvtas kin-kѧ gajѧstis. ѐetџavtis мамѧ kroatъ вьлиш, а ме kujla џе kulѧм џе lovja, i кьлѧ менам џелки ez pondъ vergavnъ. Viзѧта—vitѧмѧс, а аџьм џем ог азъь Мамѧ керку кузас kotraшѧ, шѧиѧез kossѧ, шед ѧзъьнъ lampa, а шѧиѧаес, вьтѧе парѧснѧ, кьтѧѧ i loѧмаш.

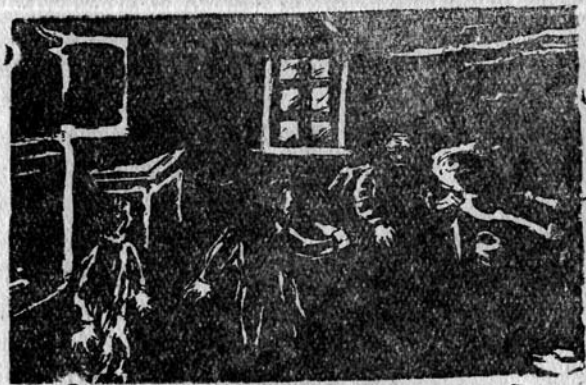
— Sanko, Sanko!—gorѧtlѧ менъм мамѧ.—
Sajmъ џozъьк, зонок, sogmis тьж-кѧ мијан...

Кьла ме, къз sija kotraшѧ, а levtiшнъ pola, i kokkezѧ менам pondisѧ drѧzzitнъ, i gorsѧс вьтѧе gezѧн zelѧtisѧ менъм. Мѧда, мѧда виштavnъ, стѧ ме ог уз, а golosѧ вьтѧе loѧма џе

aslam. No drug mijan kerkuņym vьdəs pondis zegavnь, trinətənь əsьnnez, vьtте kinkə nь kuza vaçkis. Çetçəvti me kəmtəg da davaj goretнь:

— Mama! Mam!

Kuta vь me sija kiəttas, no kutнь og vєrmь pekьz, sija menə kutə-vь kiəttam, no siz-zə, kutнь oz vərmь pekьz, sijaп mьļa kerkuas əd-dən pemyt, da i ašnym mijə povzəmšanaс eg adzьlə nem. Łukaši me jurnam košak verdə, a mamə koknas vedra uškətəma, i vьdəs zoz paštaas va kiššis. Ətəryn ponnez pondisə vuvtнь, štena sajas məsnyт pondis purzьnь. Me

og i təd, kьz mamə azziš špiçəz, əzlis lampa, açьs vьdəs drəzitə, i me tozə sь dьnyн drəzita.

Меным-вѣ шыжкә колә кернь, а ме і ачыт ог тәд, шы меным кернь. Менам јур вевдәргыт мамә горәтлә:

— Сануско донә зонок, vojna pondәтсә! Кытсә мијә текәт котәртәтә?

Setән кыз мијан вәргыт uxñitas, siz ме ñelki ñevna pukşьsti. Vizәta—posәzşanas veşkyta Ъвәsas мијан дьнә котәртә Paraş ʃotkaә, ачыс toko әтик јәргәсән да кias vizә вьгрәтчан. Ма-мә сьлә шыжкә мәдис viştavnь, а sija кыз вьгрәтчаннас әвтчыстас да suas:

— Kusәt vitә! Kazakkez kerkuezәttas vetlә-tәnь.

Paraş ʃotkaә әвтсә вьгрәтчаннас, а әсьнас вьҫте кыз çarnәлән југјәвтис, setән ме esә әд-дәнзък povzi. Mamә sundukas pьris, sadtәg çugunkaez әктә, ojzә, oksә, а ме, кьзи куләм, sulala. Sija menә kiәttam zegәtә, gorәtлә, вьҫте peštәmlә: — Sankol!—а ме mestaşim og ver-мь vәrzәtчынь. Setән вәра торкñitis шыжкә вә-ганым, ukñitis, да davaj vizzьнь, вьҫте мәс karaułitiş pleštән. Pervo ме eg vezәrt, çajti—kinkә narosno вәвалә, а сьвәргыт казали, stә etә pisalleziş lьjlәнь. Kvañitis mamә ajәliş paş, pełitis аs vьlas, а kiezas çugunka kasaән vizә, setә меным sija а ачыс çuҫ oz gorzь,

— Kut, kut, kotәртнь колә...

Boşti ме çugunkasә, mamә krovat uvtşis

kvačitis vočinkaез, савран нап, prostəj vedra,
i miјə kьknannым kotərtimə ətəрə. Bzmitсə sija
zavor verдə i menə eəktə mьskьrtсьнь. Mьs-
kьrtсə me lazмыtzьka сугunkaə kišim ušas
oz роz аззьнь nem. Сузјишi me ətik mestaьн,
da кьз letita кəчка vevдəрəт, i сугunkaə me-
nam tarəvtсis vokə, ədva me sija i azzi, a ma-
mə меным šo gorəтə:

— Cozzьk! Cozzьk!

Kotərtam miјə sьkəт, i miјanlə paьнt tozə ko-
tərtəнь. Kin verzəməп (versnəјəп) gəпitə, kin te-
lega vьлн. Ətik mestaьн tapkišis miјan vьlə
staruxa Lipatova, aсьs kiezas vizə јen, a starik
Šidorov pukalə kekerkaəп uļiсəьн da vьд vь-

niş gorətə:

— Bačiuski!... Bačiuski!...

Vəvvez jirənb əşşinb əmləsseznb, gərdlənb, çakətənb pisallez, i mijan posad vevdərət eta kadə vıtte kəz pır çarñalə, virdalə.

Mam,—sua me—kətçə mijanlə kotərtnb?

A sija oz i məkəş vizət, kotərtə i mençim kəvvez oz kəv. Petim mijə ılış ulıcaə, a mədik ulıcaşan verzəmən (versnəjjəzən) veşkəta mijan vələ gənītənb. Me voşti da pukşi etik karta vərə, med menə ezə kazalə, a mamə ez təd, stə me pukşi da şo kotərtis ozlañ. Mədi i me kotərtnb sə şərə, no eta kadə ulıcaas ləjşənb pondisə. Menam nəlki jurşi kəsəpən levis. Viza me çugunka kasaən, açym dumajta: vija-sə-ali ozə? Vizəta, a mijan komuñis, Pavlov Ivan, kotərtə—golosb şərti sija me tədi,—da veşkəta soldatb vələ, kədiya vən vılas. Ivan kəz lezis pisaşis, siz vələb kək kok jələ i suvtis, da sərbərn kəz brjak itças veşkəta tu vılas, i soldatb sə vokə uşis. A me toko setiş-kotəran, i kotərtəmən pəssi sija ulıcaış. Kotraşi jəz gunəzət, i açym og təd, kətçə səşşə kotərtnb.

Kəla vərə ulıcaas ləjşənb, i kinlənkə kerku əzjəma. Vizəta vurzəka, vıtte nə mijan, a açym og verit: podi, mijan? Pukşi me setən guna vılas izəs gəgər da davaj gorzənb.

Менѣм ње керкуѣ зај, ѣалавнѣ--керкуѣ аѣ
сотѣ; мамѣ тѣдлам уѣс: кутасѣ сижѣ солдаттез
да вијасѣ нарѣснѣ, и колѣѣа ме сек ајтѣг,
мамтѣг. Сижѣ, мозот-вѣ, и ѣни ловја вѣли, ез-
вѣ кѣ гисѣ комуниссејас. А сижѣ гисѣ, мунис
ѣарѣ, тужлас сижѣ вијисѣ казаккез.

Рукали, рукали ме гуна вѣлн иѣас дѣлн,
горзи, горзи, њевна кокѣитѣк менѣм лѣис.
Коккез пондисѣ кѣнтѣлѣ. Вунѣти ме кѣмаѣ-
нѣ гортѣн, котѣрти кѣмтѣг, а сѣвѣрѣн ѣо ѣдѣдѣн-
ѣк гарјиѣи ме иѣасас, тѣдлам уѣс, стѣ менѣм
ѣм ѣигунѣкѣн касѣ, и давѣј ѣунѣнам сижѣ гар-
јѣлѣ. Рѣти вѣѣѣте кѣстиѣи иѣас вевдѣрас, ду-

ma'ia... „Mьjlə me soji kasašə?.“

Gəgər ləŋ lois, oz kьv ņem, eta mestaiš vьdənnьs vьŋte munisə ŋi pellezə menam dug-disə kьvnь. Kujla, a ašьm so dumajta, dumajta, vьdkođ kartinaez pьrəŋь menьm juram: aje tədlam ušis, kьz sija komuŋisəŋ vəli, mamə, kьz sija kьk komuŋisəs guvlьŋ zevlis, i vačkis̄is menьm: stə me tozə komuŋis, i uškətčasə-kə me vьlə kazakkez, siz i əd vijasə i vajitnь ozə pondə. Kьski me as dьnam sułga kokəs, kьvzьsti ət pełnam da .sua aslьm:

„A kьtəŋ əni mamə? Mьj sьkət loas?.“

Kujli, kujli i kazavtəg vaŋti, uzi asləz Asьvnas jurəs kьski izassis, vižəta, a gəgər

єн əsalə, ɲem oz poʒ azʒəp̄. Pondi vizətn̄
vuzʒka, a eta vələm ɲe l̄s va єn, a suk єn,
i posad̄s v̄t̄te ɲe mijan loəm — kerkues je-
ea. ɲēl̄p̄ med̄n̄saŋ jikivizan d̄p̄n̄ muzʒk-
kez pukaləp̄, iŋkaez, ɟelad̄ i setən-zə zʒpkaz
əsaləp̄. Iŋkaez gorzəp̄, a muzʒkkez s̄ ʒettəg
vizətn̄. Kazalis menə mijan ul̄içaiʒ starik Pro-
n̄skin da i suə:

— Te k̄tən, zonka, kotraʒan? Ed kerkūs
tijan sot̄is.

— Къз sotçis?—juala me.

— Vot siz i sotçis—зын posadsə ətik ojn-as levtis, Kazakkez snarjaddezən sotisə.

— A mamə kьtən?

— Tenat mamьt ! setçin, sotçəm mestaas. Kotərt çozzьk setçin...

Lokti me sija mestaə kьtən mijan kerkuьs sulalis, a setçin ətik sommez, golovnaez valajt-çəpь da gor truva sulalə. Tuj vьlas vijəm vəv pojdəm kьnəmən kujlə, da ulə rozananьs kuim mort kujləpь. Bokəttam, kaççəm jurən, munis N̄kifor çad da strəjdəm gərdarmejeçəs podvoda vььп kьskisə. Sotçəm vorotaez dьпьп zekok vььп pu-kavtən menam mamə guşənik gorzis. Menam to-zə şinnezьп va mьtçişis, no gorzьпь şotaki me eg pondь. Sijən, stə ətlaьп kerkuьskət i sapog-gezə menam sotçisə, şuvti me sonьt pəjim vь-lə, da pondi sontпь aşim kokkezəs.

Допълнение 5 ил
Цена 5 коп.

Неверов — „Как у нас война
была“
Перевод - И. А. ШАДРИНА

Редактор В. ЯКИМОВ.
Выпускающий И. ШАДРИН.

Окрлит № 1555. Тираж 3000 экз. Заказ № 1090. 40000 знак.
Кудымкарская типография Уралгазеттреста.